



# להיות עם בריא בארצנו

## בריאות הציבור בעלייה הגדולה (1948-1960)

### שחלב סטולר-ליס ז"ל, שפרה שורץ, מרדכי שני



הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

# להיות עם בריא בארצנו

• שחלב סטולר-ליס ז"ל, שפרה שורץ, מרדכי שני



"להיות עם בריא בארצנו" - בריאות הציבור בעלייה הגדולה מתאר את התמודדות מערכת בריאות הציבור במדינה (שזה אך הוקמה) עם גלי העלייה הגדולים של תחילת קיומה. היה זה אתגר רצוף מכשולים של מערכת הבריאות. הכלים שנרכשו במהלך ההתמודדות עם האתגר הזה תרמו להנחת היסודות למערכת בריאות הציבור מן המובילות בעולם, בעלת הישגים רבים (כגון, תוחלת חיים גבוהה מאוד ותמותת תינוקות נמוכה). הספר מתאר את היבטי בריאות הציבור של העלייה הגדולה, את הקשיים שליוו אותה, את דרכי ההתמודדות עם האתגרים במישור הפוליטי ובמישור המקצועי ואת הצורך להתאים את מערכת הבריאות למדינה המתפתחת.

ספר זה מתמקד בנקודת מבט חשובה וייחודית על התפתחותה של מערכת הבריאות בישראל. חלק מהקשיים המתוארים בספר ודרכי ההתמודדות עמן רלבנטיים גם כיום (לאחר 68 שנה), ומכאן חשיבותו של הספר. הוא יכול לספק לעוסקים בניהול מערכת הבריאות ברמות השונות כלים מקצועיים על סמך הניסיון העשיר של העבר ושל תחילת הדרך. אין ספק כי ההתמודדות המרשימה של מערכת הבריאות עם הקשיים דאז שופכת אור אופטימי באשר ליכולת ההתמודדות של מערכת הבריאות בפני האתגרים העומדים בפניה בימים אלה. פרופ' איתמר גרוטו, משנה למנכ"ל משרד הבריאות ומנהל השירותים לבריאות הציבור, 2016.

ד"ר שחלב סטולר-ליס ז"ל, סוציולוגית וחוקרת בתחום תקשורת, חברה ובריאות, באוניברסיטת בן גוריון בנגב ובמכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות הבריאות, כלת פרס יהושע לייבוביץ (2005) על עבודתה המחקרית בתחום היסטוריה של הרפואה והבריאות, מחקריה בנושאים אלה התמקדו בעיקר בתרומתן המכרעת של הנשים לקידום הבריאות בימי העלייה הגדולה. ד"ר סטולר-ליס ז"ל הלכה לעולמה (2012) במהלך המחקר שנעשה לספר זה.

פרופ' שפרה שורץ, היסטוריונית של הרפואה ומערכת הבריאות בישראל, חברת הפקולטה למדעי הבריאות במרכז לחינוך רפואי ע"ש פרופ' משה פריבס באוניברסיטת בן גוריון בנגב וחוקרת במכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות הבריאות, חברת הנהלת החברה הישראלית להיסטוריה של הרפואה, והחברה הישראלית להיסטוריה של הסיעוד, ומשנה ליו"ר הארגון הבינלאומי להיסטוריה של הרפואה (ISHM). עד כה פרסמה תשעה ספרים בנושא התפתחות שרותי הבריאות בישראל. ספרה "קופת חולים הסתדרות ממשלה" זכה בפרס איינהורן לחקר הספרות הרפואית העברית.

פרופ' מרדכי שני, פרופסור לרפואה, חתן פרס אלברט שוויצר לשנת 1970 על פעילות הומניטרית ברצועת עזה ובחצי האי סיני וחתן פרס ישראל על תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה לשנת 2009. שימש מנכ"ל משרד הבריאות (שתי תקופות) ומנהל בית החולים "שיבא", מעמודי התווך של מערכת הבריאות בישראל. במשך יותר מ-40 שנות פעילות ציבורית הוביל רפורמות רבות לקידום הבריאות בישראל ולשיפור מצבן הרפואי והחברתי של אוכלוסיות מצוקה (אוטיסטים, חולי נפש, נכים, קשישים, מפגרים ועוד). בין השאר, הוא הוביל את הרפורמות בביטוח הבריאות ובשירותי בריאות הנפש, הפך את מנהל הבריאות לתחום אקדמי ופעל לגיבוש של מדיניות בריאות לאומית ולהקמת המכון הלאומי לחקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות בישראל. הוא ייסד את בית הספר לבריאות הציבור באוניברסיטת תל אביב, פרסם עשרות מאמרים בנושאי רפואה ומדיניות בריאות.



מחיר מומלץ: 96 ש"ח

עיצוב העטיפה: יחידת הדפוס של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב  
הדפסה: מאור ולך, ירושלים